

Közös erdészeti célok Európában

Tárgyalások az európai erdőegyezményért

Matthias Schwoerer – nemzetközi erdészetpolitikai osztályvezető,

Szövetségi Élelmiszeripari, Mezőgazdasági és Fogyasztóvédelmi Minisztérium, Németország

Bár a nyilvánosság még keveset érzékelhetett, a szakma Európán belül és kívül egyaránt érdeklődve figyeli az európai erdőegyezményért 2012 elején megkezdődött tárgyalásokat. A tárgyalások új lendületet vettek az ebből a célból létrehozott tanácskozó bizottság 2012. szeptember 3-tól 7-ig Bonnban tartott második találkozásán.

Bonnban 38 állam, köztük 16 nem uniós tagállam képviselője vett részt. Különösen nagy jelentőségű Oroszország részvétele, melynek területe erdőnagyhatalomként messze túlterjed Európán. Emellett számos szervezet és intézmény (köztük a DVF – a Német Erdészeti Egyesület) is élt az alapszabályzat adta lehetőséggel, hogy akkreditált megfigyelőként részt vegyenek a tanácskozáson. A tárgyalások harmadik köre 2013. január 28-tól február 2-ig a törökországi Antalyában, az utolsó 2013 közepén Varsóban, Lengyelországban várható.

A tárgyalások célja első alkalommal rögzíteni a nemzetközi jogban a tartamos erdőgazdálkodás témáját. Ezzel megszűnne az 1992-es Riói konferencia óta tátongó lyuk, és a jelenleg fennálló nemzetközi megállapodások – mint a biológiai sokszínűségről szóló és a klímaegyezmény – legalább regionális szinten kiegészülne egy speciális erdészeti törvénnyel. A tárgyalási mandátumokat 2011-ben Oslóban a Miniszeri Konferencia az Európai Erdők Védelmében határozta meg. A tárgyalások így a korábbi szakmai egyeztetések szerves folytatásai, egy jövőbeni erdőegyezmény pedig végleg helyettesítheti azt. Az eredmények elfogadása a 2013-as madridi rendkívüli erdészeti miniszeri konferenciától várható. Ezt követnék a szükséges ratifikációs tárgyalások.

Erdőpolitikai szempontból a születendőben lévő erdőegyezmény lehetővé teszi a tartamos erdőgazdálkodás alapvető követelményeinek régóta kívánatos nemzetközi harmonizálását. Ezzel elérhetővé válik az európai erdészetpolitikában egy egységesen biztosítható szakmai keret, anélkül, hogy elvonná az államok szükséges rugalmasságát a természeti és társadalmi feltételekhez való igazodásban. Mindezek mellett lefekteti az alapját az intenzívebb nemzetközi együttműködésnek olyan témákban, mint az illegális fakitermelés elleni harc, a klímaváltozáshoz való alkalmazkodás, a határon áthidaló erdővédelmi problémák vagy a fahasználat fejlesztése tartamos forrásokból. További elvárás az európai erdészetpolitikai célok nemzetközileg egyeztetett, magasabb rendű globális célokhoz való igazítása, a természeti értékek fenntarthatósága érdekében. Mint a klímavédelem, a biológiai sokszínűség, a talajok és vizek védelme.

Különleges és nehezen megvalósítható cél ezen felül az Európai Unió tagállamai számára – amelyeknek egységesen kell az európai erdőegyezmény mellé állniuk – a nemzetközi együttműködés szükséges harmonizálása és erősítése, az uniós bizottság illetékességének csorbulása nélkül. Az államok közötti tárgyalóbizottságban a tagországok elnöksége és a bizottság együtt jár el a szoros koordinációt és a célorientált problémamegoldást szem előtt tartva.

A bonni tárgyalások során közös megegyezés született az elérendő célokról, melyek a következők:

- az erdők fenntartása;
- a tartamos erdőgazdálkodás és a multifunkcionalitás biztosítása;
- az erdők sokoldalú hozzájárulása a társadalmi igényekhez és a fenntartható fejlődés biztosításához;
- az erdők és az erdőgazdálkodás globális kihívásoknak való megfelelésének javítása;
- a nemzetközi együttműködés erősítése.

A nemzeti kötelezettségeknek – Németország, illetve az EU közös javaslatának megfelelően – a hat helsinki-kritérium alapján kell megvalósulnia. Ezek a kritériumok szilárd jogi hátteret nyújtanak, következésképpen pedig megalapozhatóvá válik a kiegyensúlyozottság a sokoldalú követelményrendszer betartása és működtetése során. További intenzív tárgyalások várhatóak tehát, hogy a kötelezettségek minden kritériumnak megfelelően legyenek betarthatók.

Szakmai szempontból nézve döntő jelentőségű munka folyik a törvényileg megadott definíciók kidolgozásán, különösen magán az erdő definícióján. Az EU ezért folyamatos tárgyalásokat kezdeményez ennek megvitatására. Általánosságban érvényes cél a már létező definíciókhoz való visszanyúlás. Az EU preferenciaként fogalmazta meg az összehangolt meghatározásokat és a nemzeti definícióknak csak kivételes esetben való használatát. Az így megszülető erdődefiníció egy példa lehetne a fentiekre. Ennek a részeként 2012 végén Spanyolországban szakértői workshopra került sor.

A további lényeges tisztázandó kérdések érintik a megállapodások betartásának felügyeletét, a finanszírozást és a jövőbeni központi titkárság ügyét. Továbbá fajsúlyos kérdés az is, hogy szükséges-e, illetve milyen mértékben kell kapcsolódnia a jövőbeni egyezménynek az Egyesült Államokhoz. A legtöbb nem uniós állam emellett szól, az EU azonban egyelőre még nem nyilatkozott. A döntésre a jövőbeni titkárság által kidolgozandó opciós lista alapján ke-

rülhet sor, amely tartalmazza az előnyöket és hátrányokat, végezetül az ezzel kapcsolatos költségeket. Sok minden szól amellet, hogy az európai erdőegyezményt az Egyesült Államok rendszerébe integrálják. Egyrészt, mert a különböző nemzetközi szervezetekkel – mint a FAO vagy az Egyesült Államok erdőfóruma (UNFF) – való együttműködés fejlesztése határozottan megfogalmazott cél. Mindennek megvalósításához fennáll az az igény is, hogy a regionális európai erdőegyezmény példaként és ösztönzőként szolgáljon egy jövőbeni globális erdőegyezményhez is. Az eddigi Európán kívüli reakciók is ezt látszanak bizonyítani. A szak-

mai kapcsolódás az Egyesült Államokhoz támogathatná ezt a célt is.

A német szövetségi Mezőgazdasági Minisztérium sikeres koordinációja a második tárgyalássorozaton jó kiindulópontot teremtett arra, hogy a jövőbeni titkárság székhelyéért Bonn sikeresen pályázzon majd. Németország 2013-ban, a „Carlowitz évben” méltó módon tehetné le a tartamos erdőgazdálkodás első nemzetközi titkárságának alapkövét.

Fordította: **Cserhalmi Ágnes**

Osztrák Intézet Budapest

(Forrás: PROWALD – D.V.F.)

KOZÁK LAJOS (szerk.): Természetvédelmi élőhelykezelés

Mezőgazda Kiadó, Budapest (2012).

A Mezőgazda Kiadó az utóbbi években több természetvédelemmel kapcsolatos könyvet jelentetett meg, így a Természetvédelmi állattan, a Természetvédelmi növénytan után most a Természetvédelmi élőhelykezelést tarthatjuk a kezünkben. Fontos hangsúlyozni, hogy ebben a 30 szerző által írott könyvben elsősorban nem gazdálkodási, hanem kezelési ismeretekről van szó, amely fogalmak között még napjainkban sem tesznek mindig megfelelő különbséget. A könyv a négy nagy élőhelycsoport, a vizes élőhelyek, gyepek, erdők és egyéb (főleg kultúr- és félkultúr-) élőhelyek kezelési ismeretanyagát szedi csokorba. Az erdészetet nyilvánvalóan az erdei élőhelyek kezeléséről írtak érdeklik, amely fejezetnek Bartha Dénes, a Nyugat-magyarországi Egyetem oktatója a szerzője. Ebben a fejezetben a magyarországi erdőterületek és erdőhasználatok általános bemutatásán túl az erdők természetvédelmi megítélésének szempontjait, hazánk erdeinek állapotát, a természetes erdő főbb jellemzőit, megújulásának folyamatát, az erdőciklusokat, az erdőtermészetesség növelésének lehetőségeit, az erdőfenntartás módozatait, a Pro Silva Hungaria tevékenységének bemutatását olvashatjuk. Kiegészítésként – Szendrei László tollából – a vadgazdálkodási célú erdei élőhelyfejlesztés természetvédelmi vonatkozásairól is képet kapunk. E nagy fejezetekhez négy esettanulmány csatlakozik, szerzői között – Korda Márton egyetemi oktatón kívül – erdészeti vagy természetvédelmi gyakorlati szakembereket is találunk Mizik András, Puskás Lajos, Verő György, Kézdy Pál személyében.

A könyv utolsó nagy fejezetére szeretnénk még a figyelmet felhívni, amely a tájökölógiai szemlélet érvényesülésének szükségességét taglalja a természetvédelmi célú élőhely-

kezelésekben. Szembesülnünk kell azzal a ténnyel, hogy az ökológiai folyamatok nemcsak helyrajzi szám, erdőrésztlet léptékben mennek végbe, hanem tájléptékben is. Ez utóbbi folyamatokról az utóbbi két évtizedben egyre jobban bővülnek az ismereteink, s gyakorlati téren sem lehet tőlük eltekinteni. Erdészeti vonatkozásban a 2006-ban felállított erdészeti tájak kialakítása már ökológiai alapokon nyugszik, s megteremtené a lehetőséget a tájszintű tervezéshez is. Ezzel azonban még adós az erdész szakma, mint ahogy a gyepek és vizes élőhelyek vonatkozásban sem történt lényeges előrelépés ezen a téren.

E sokak érdeklődését, ugyanakkor mások kételkedését kiváltó témakörben még nem jelent meg tankönyv. Sajnálatos, hogy a Pro Silva Hungaria „A folyamatos erdőborítás fenntartása mellett erdőgazdálkodás alapjai” c. tankönyve sem juthatott még el az egyre gyarapodó érdeklődő szakközönséghez. E két tankönyvnek jelentős szerepe lehet a közeljövőben, ugyanis a védett természeti területek erdeiben természetvédelmi erdőkezelést kell(ene) folytatni, s az egyre bővülő ismeretanyagot erdésznek és nem erdésznek belőlük könnyebben lehet elsajátítani.

Dr. Markovics Tibor

Az Erdészeti Lapok 2012. decemberi számának mérlegbeszámoló mellékletében a Mecsekerdő Zrt. és a HM Verga Zrt. logója hibásan jelent meg.

A társaságok logói a következők:

MECSEKERDŐ
természetes úton

Az érintettektől elnézést kérünk.